

Jean Racine

Fedra

TRAGEDIJA U PET ČINOVA

Preveo Tomislav Prpić

eLektire.skole.hr

SADRŽAJ

PRVI ČIN _____	4
DRUGI ČIN _____	18
TREĆI ČIN _____	32
ČETVRTI ČIN _____	42
PETI ČIN _____	54
RJEČNIK _____	65

Osobe:

TEZEJ, sin Egeja, atenskoga kralja
FEDRA, Tezejeva žena, kći Mina i Pasifaje
HIPOLIT, sin Tezeja i Antiope, kraljice Amazonaka
ARICIJA, odvjetak atenske kraljevske obitelji
TERAMEN, Hipolitov odgojitelj
ENONA, Fedrina dadilja i pouzdanica
ISMENA, Aricijina pouzdanica
PANOPA, žena iz Fedrine pratnje
STRAŽA

Događa se u peloponeskom gradu Trezeni.

PRVI ČIN

1. prizor

HIPOLIT, TERAMEN

HIPOLIT

Odlučio sam, idem, moj dragi Teramene,
I ostavit ću život te ugodne Trezene.
Kraj ovih smrtnih sumnji, što u meni se roje,
Ja počinjem se stidjet zbog dokonosti svoje.
Već punih šest mjeseci od oca sam daleko,
O kobi dragog bića zaludu v'jest sam čeko.
Pa čak ni mjesta ne znam, gdje mogu naći njega.

TERAMEN

A kamo ćete poći, i gdje da tražite ga?
Da tu vam skinem brigu, i s razlogom sve jaču,
Ja prođoh oba mora, što Korint ovdje plaču,
Za Tezeja sam pito kod obala i st'jena,
Gdje Aheront se gubi u carstvo gluhih sjena;
Elidu, Tenar minuh i k moru stigoh tada,
Što gledalo je nekoć, gdje smjeli Ikar pada.
Pa otkud nova nada, sred koje sretne strane
Vi nadate se naći te stope drage, znane?
A tko zna vašem ocu da l' želja baš je vruća,
Da otkrije se tajna tog njegovog odsuća?
I dok za njegov život u strahu dani teku,
Taj junak možda čeka tek zavodnicu neku,
A nama brižno skriva, što srce sad mu muti.

HIPOLIT

O, Teramene dragi, štuj Tezeja, ušuti!
On odvrnu se sasvim od mladenačkih zala;
Nedostojna ga smetnja tu nije zadržala.
Već davno Fedra njemu nepostojanost smiri,
Te ne može već uz nju nijedna da se širi.
I konačno, dok tražim, ja činim, što sam dužan.
No klonit ću se mjesta, gdje strah me hvata tužan.

TERAMEN

O, gospodaru, otkad taj strah vas silni prati
U ovom tihom kraju, gdje njihala vas mati?
Ta voljeli ste više baš tu tišinu snenu
Neg' vrevu u Ateni i sjaj na dvoru njenu.
Pa kakva vas opasnost il tuga otud goni?

HIPOLIT

Vremena ta su prošla, sve drukčije sad zvoni
Od časa, kad nam dođe, po volji sudbe kivne,
Kći mračnog oca Mina i Pasifaje divne.

TERAMEN

Ja znadem uzrok boli tih vaših mladih ljeta.
To Fedra bol vam nosi i vašem oku smeta.
Toj maćehi bje prvo pokazat silu vlasti,
I vaš je izgon, znajte, tek obol njenoj časti.
No njena mržnja na vas, toliko nekad jaka,
Sad prestala je sasvim, il jedva daje znaka.
A onda, zar vam pr'jeti opasnost možda neka
Od polumrtve žene, što samo smrt još čeka?
Zar Fedra, koja pati i patnju brižno skriva -
Sved' mrzeć sebe samu, što još je uv'jek živa -
Zar takva Fedra može ugroziti b'jesom svojim?

HIPOLIT

Ah, njene mržnje ja se baš nimalo ne bojim.
Pred protivnicom drugom ja sada bježim kradom.
Ja bježim, to ću priznat, pred Aricijom mladom,
Iz dušmanskog je roda. Na svijetu sama osta.

TERAMEN

Što? I vi, gospodaru? Zar ne gone je dosta?
Je l' ikad ljupka sestra tih mrskih Palantida
Urotila se s braćom, s podlacima bez stida?
Zar njene čiste čari vi mrzit ćete živo?

HIPOLIT

Da mrzim je, ja ne bih pred djevicom se skrivio.

TERAMEN

Objasnit b'jeg vaš želim - da l' smijem za to molit?
Zar vi da niste više taj ponosni Hipolit,
Što zakonima srca zna ponosno prkosit,
Dok otac mu je viko taj jaram često nosit?
Jest, Veneri je dosta vaš ponos zado jada.
Da Tezej ima pravo, dokazat želi sada?
Stog stavlja i vas u red svih ljudi smrtna lika?
Vi morate sad kadit kod njenih žrtvenika?
Da zaljubljeni niste?

HIPOLIT

Zar meni, družo, tako?
Ti, koji znaš mi srce i treptanje mu svako!
Zar vjeruješ, da mogu, kraj ponosnoga plama,
Zatajit svoje srce bez ikakvoga srama?
S mlijekom svoje majke, Amazonke po krvi
Ja usisah taj ponos - ti ne shvaćaš me prvi -
I čim odrastoh malo i malo sv'jeta vidjeh,
Upoznah sama sebe i - sam se sebi svidjeh.
U odanosti svojoj, puninom srca svoga,
Ti ispriča mi tada sav život oca moga.
A znaš i s kakvim žarom ja slušah taj tvoj govor
O djelima mog oca, što ovjenča ih lovor!
Još i sad moje oči junaka vrlog vide,
Gdje tješi smrtne ljude, jer od njih Herkul ide;
I nemani gdje davi i razbojnice one:
Sve Prokruste, Kerk'jone, pa Sinise, Skirone.
Još Epidaur vidim i kosti gradskog diva;
I Minotaura kretskog još krv se puši živa!
No kad si stao pričat i manje slavna djela:
Zadavanja riječi i kršenja mu smjela,
O Jeleni u Sparti, o mrskoj zgodi davnoj,
O tužnoj Peribeji u Salamini slavnoj,

O predugačkom nizu svih prevarenih žena,
(Gdje ne sjeća se više ni njihovih imena)
O Arijadni, kako tek st'jenama se jada
O ugrabljenoj Fedri, što bolje prođe tada.
Ti znaš, s koliko boli ja molit sam te znao,
Da skratiš, oh, da skratiš te pripov'jesti, jao!
O, da sam mogo ubit tu prošlost, koja viče,
Tu nelijepu polu ovako l'jepe priče!
A sada sam da budem upleten u to tkivo!
Zar bogovi bi htjeli poniziti me živo!
A kukavne me suze poniziše još više,
Jer slavna djela ocu sve drugo zasjeniše.
Zar ubi koju neman ta moja ruka vješta,
Da smijem, kao Tezej, počinjati koješta?
No kad bih taj svoj ponos ukrotit ipak htio,
Zar svoj bih poraz tražit kod Aricije smio?
Zar osjećaji moji, zalutali bez nade,
Zaboravit bi mogli, što rastavlja nas mlade?
Moj otac izda zakon, za umirenje sebi,
Da njenoj braći nećak pojavio se ne bi.
On izdanka se boji iz grešnog stabla toga,
A s njom pokopat želi i ime vruga svoga.
Pod njegovom će vlašću do grobnog ostat mraka,
I za nju ne će nikad zaplamsat vatra braka.
Pa zar pred b'jesnim ocem da njenu stvar sad branim?
Da budem drzak primjer pred pogledima stranim?
Dok moja tužna mladost u ludu ljubav brodi...

TERAMEN

Ah, gospodaru, znajte, u tako važnoj zgodi
Ne pitaju nebesa, što čovjek o tom sudi,
A Tezej, protiv volje, sam vašu ljubav budi.
On hrani svojom mržnjom te ljubavničke snove
I protivnici mladoj čak draži daje nove.
Pred tako čistim žarom da vaše srce strepi?
Ta pokušajte samo, ti časovi su lijepi!
O, zar je zločin težak - zavoljeti svom snagom,
Te bojite se poći za Herkulovim tragom?
Pred Venerom se skruši već mnogo srce ledno!
Vi protivnik ste njezin, a ja vas pitam jedno:
Zar vas bi danas bilo - bez Venerine vlasti -
Da ne planu vam mati za ocem u toj strasti?
No čemu svečan govor - to slaba vam je hrana.
Ta sve se m'jenja brzo. Već nekoliko dana
Vas viđaju sve manje, gdje ponosno i divlje
Na kolima po žalu vi jurite sve življe.
Il' upravljate konjem, neobuzdanim, slavno,

Na način, što ga Neptun izumio je davno.
I šume naše krikom ozvanjaju sve rjeđe;
U nekoj tajnoj vatri sad gore vaše vjeđe.
Stog nema više sumnje, da ljubite sa žarom,
A smrtnu muku svoju vi prikrivate s marom.
Zar Aricija krasna već znala vam se svidjet?

HIPOLIT

Ja idem, Teramene, ja moram oca vidjet.

TERAMEN

Zar ne ćete se Fedri pred odlaskom još javit,
O, gospodaru?

HIPOLIT

Hoću, i možeš me najavit.
Uputimo se do nje. To dužnost mi je sada,
No gle. Enona tužna. Zar trpi s novog jada?

2. prizor

HIPOLIT, TERAMEN, ENONA

ENONA

O, koja li je tuga od moje tuge jača?
Već prema kobnom kraju vladarica korača.
Dan i noć moja ljubav zaludu nad njom bdije.
No ona mre od tuge, a uzrok brižno krije.
U njenu duhu vlada sve vr'jeme zbrka prava,
I bol i nemir teški ne dadu joj da spava.
Za sv'jetlom samo čezne, no zbog tih teških jada
U njezinu blizinu već ne može se sada...
Gle ide!

HIPOLIT

Dosta, znam već i ostavljam je samu,
Da moje mrsko lice ne izazove čamu.

3. prizor

FEDRA, ENONA

FEDRA

Ah, ostanimo ovdje, Enono moja draga.
Ne, ja ne mogu dalje, jer izdaje me snaga,
To sv'jetlo, što ga gledam, zasljepljuje mi oči,
I drhtava mi noga već ne može da kroči.
Ah! (Sjedne.)

ENONA

Svemoćna nebesa, sad pogledajte na nas!

FEDRA

Što teška su mi vela i ovaj nakit danas!
O, čija mrska ruka te uzlove mi splela,
Da skupi moju kosu sred umornoga čela?
Sve vr'jeđa me i bije, i propast moju ište!

ENONA

O, kako žarke žudnje sve jedna drugu nište!
Osuđujući netom to svoje srce lomno,
Vi tražili ste sami, da kitimo vas pomno.
Pa sjećajuć se k tome i prvih snaga vrelih,
Vi sami, željni sv'jetla, pokazat ste se htjeli.
Sad gledate to sv'jetlo, no mrak vas opet mami,
Te dan je vama mrzak, a tražite ga sami.

FEDRA

Ti začetniče sjajni sveg našeg tužnog roda,
O, diko majke moje, sred nebeskoga svoda,
Što možda se crveniš, kad gledaš muku moju!
Sad posljednji put, sunce, ja gledam svjetlost tvoju!

ENONA

Što? Zar vas ne će minut taj užas, ta strahota?
I zar ćete bez konca odricat se života

I spremat se za raku, i samo smrt zazivat?

FEDRA

Da kod šume ga mogu, na rubu, iščekivat!
O, kad ću gledat kola i konje mu bez daha,
Gdje trkalištem jure kroz oblak zlatnog praha!

ENONA

Što? Gospo?

FEDRA

O, ja luda! Što rekoh? Gdje sam? Što je?
O, kamo duh mi luta i puste želje moje?
Izgubila sam razum - to bogovi su htjeli.
Ja osjećam, po licu crvenilo se preli:
I predugo već gledaš sramotu moje čame,
A suze proti volji sve naviru mi same.

ENONA

Ah, ako vam se stidjet, nek bude to zbog šutnje,
U kojoj same rastu te vaše bolne smutnje.
Sve naše brige za vas upornost vaša krši.
Zar život da vam tako u okrutnosti svrši?
Ah, gdje je ono strašno, što kidat bi ga htjelo?
Gdje leži čar il otrov što njemu suši vrelo?
Već triput ovo nebo zamračile su sjene,
A blagi san još nije dodirnuo vam zjene.
I noć već triput dosad umaknula je danu,
A vaše t'jelo vene ne primajući hranu.
O, kakav strašni cilj vas u iskušenje mami?
I kojim pravom na se da kidišete sami?
Vrijeđate božanstva, a život ste im dužni.
I prema mužu vi ste tek izdajica ružni.
Vi izdajete najzad i svoju djecu jadnu:
Zar nedužna da zbog vas u teški jaram padnu?
Taj isti dan će, znajte, kad uzme majku njima,
Raspirit nadu sinu te žene, tuđe svima,
Što c'jelom vašem rodu tek dušmanin je prvi,
Tom oholici drskom, Amazonkine krvi.
Hipolit taj...

FEDRA

O, bozi!

ENONA

Taj prigovor vas dira?

FEDRA

O, jadna, kakvo ime iz čista zazva mira!

ENONA

Vaš bijes bukti s pravom, i drago mi je, eto,
Što zadrhtaste odmah, čim zazvah ime klete.
Ta živjet valja! Ljubav i dužnost nek se javi!
I nemojte dopustit, da vašu djecu davi
Tuđinac mrskom vlašću, taj sin te skitske žene;
Da grčka krv božanska pod skitskom vladom vene.
Smrt može doć u trenu - ne okl'jevajte sada,
Uspostavljajte snagu, što gine vam i pada,
Jer plamen vašeg žića već počinje se gasit.
Požurite se stoga i još ćete se spasit.

FEDRA

Oh, predugo sam dala, da grešna vatra gori!

ENONA

Grizodušje zar teško zbog nečega vas mori?
Zar zločin kakav možda ovako sad vas mrvi?
Ta ruke su vam čiste od pravedničke krvi?

FEDRA

Ah, ovo mojih ruku od zločina je čisto.
Da o srcu sad mogu, o bozi, kazat isto!

ENONA

Pa kakva vam se miso to rodila u glavi,
Da vaše srce jadno u užasu se davi?

FEDRA

Već rekoh dosta tebi, ostatak mi prištedi.
Da ne moram priznavat, ja umirem u b'jedi.

ENONA

Pa umrite u šutnji, što neljudski vas toči,
No druga ruka onda nek zaklopi vam oči.
Tek tračak sv'jetla osta za umorne vam zjene.
No prije vas ću sići u podzemlje međ' sjene.
Ta tisućama staza ja mogu u Had doći:
U pravednoj ću boli baš najkraćima poći.
Ah, okrutnice, kaž'te, zar krenuh vjerom kada?
Kod rođenja vas držah, ta sjetite se sada.
Ja ostavih domaju i djecu zbog vas svoju.
Zar tako ćete sada nagradit vjernost moju?

FEDRA

Zar misliš, tom žestinom da možeš mene smesti?
Progovorim li sada, od groze ćeš se stresti.

ENONA

Pred jednom tek strahotom ja morala bih predat:
Da izdišete ovdje, a ja vas moram gledat.

FEDRA

Kad gr'jeh i kob mi saznaš, što bije snagom divljom,
Ja umr'jet ću svejedno, a umr'jet ću još krivljom.

ENONA

Ah, oko slabih nogu te ruke sam vam svila.
Ja suzama vas kunem, što zbog vas sam ih lila,
Da skinete mi s duše taj kamen smrtnog straha.

FEDRA

Ti htjede sama. Ustaj.

ENONA

Ah, slušam vas bez daha.

FEDRA

O, nebo, što da kažem i gdje da počnem tužna?

ENONA

Ta vaša pusta strepnja već uvreda je ružna.

FEDRA

O, Venerina mržnjo! O, kobnoga li plama!
Kud lutala mi majka u ljubavi bez srama?

ENONA

Zaboravimo, gospo. I za sva da vremena
Ta sjećanja vam budu u šutnji sakrivena.

FEDRA

O, Arijadno, sestro, u kakvoj strasti samo
Vi pogiboste sami na pustom žalu tamo.

ENONA

Što radite, o gospo? I kakva smrtna muka
Sad protiv rodne krvi bez prestanka vas nuka?

FEDRA

To Venera sad hoće da Fedrin život smrvi.
Ja mrem u b'jedi, zadnja od svoje jadne krvi.

ENONA

Vi ljubite?

FEDRA

Ja ljubim, mahnitam u sramoti.

ENONA

A tko je on?

FEDRA

Sad slušaj vrhunac toj strahoti.
Kad čujem kobno ime, ja strepim iz dubina.
Ja ljubim...

ENONA

Koga?

FEDRA

Znaš ga: Amazonkina sina,
Što progonih ga dugo zbog svojeg grešnog plama.

ENONA

Hipolita? O, bozi!

FEDRA

Ti reče ime sama.

ENONA

O, pravedna nebesa! Na grudi led mi pao!
Taj zločin! Ah! taj očaj! O b'jedni rode, jao!
O, kobnoga li puta, što sudba nam ga dala!
Zar morali smo doći do ovog kobnog žala?

FEDRA

Ne, stariji je mnogo zametak tih gorčina.
Čim zakon sveza mene i Egejeva sina,
Moj mir i sreća presta. Atena, - jao, jada! -
Mog dušmanina taštog pokazala mi tada.
Čim spazih njega, stadoh, čas crvena, čas bl'jeda,
Izbezumljena stadoh, u smutnji, živa b'jeda.
Obnevidjeh, ušutjeh, ja tonuh u dubinu
I osjetih po t'jelu sad studen, sad vrućinu.
Ja Veneru prepoznah, strahote njena žara

I muke roda, što ga i progoni i kara.
Tad zavjetima kušah umirit boštvo kivno,
Sagradih u čast njemu hram, svetište divno
I sama se okružih još žrtvama bez broja,
Da smućen razum smirim i jedna čula svoja.
O nemoćna li l'jeka za bol bez ozdravljenja!
Badava žrtvenici, i tamjan, dobra ht'jenja:
Jer dok su moja usta zazivala je glasno,
Pred njegovim oltarom ja vidjeh njega jasno:
U zamamnome liku sve javlja se Hipolit.
Žrtvovah sve tom bogu i njega stadoh molit.
Tad sklanjah mu se s puta, no čuj vrhunac svega:
U očevu bih liku ja vidjela tek njega!
Na koncu se usudih i na sebe okomit,
Podjarih gnjev, jer htjedoh proganjanjem ga slomit.
Da prognam dušmanina, kog obožavah jedna,
Pričinjah se pred svima, da maćeha sam gadna.
Za nj stadoh tražit izgon, uzbunih se veoma,
I konačno ga nesta iz očinskoga doma.
Odahnula sam tada. Hipolit bje daleko.
Kreposnije je život i mirnije mi teko.
U podložnosti mužu, i skrivajući jade,
Odgajala sam djecu, što brak mu tužni dade.
Zaludu sav moj oprez, jer udes mi je zao!
Ta doveo me amo sam Tezej glavom, jao!
Tu opet vidjeh onog, kog prognah, sama kriva:
Otvorila se rana, i suviše još živa.
To nije više vatra, što tajno mene prži,
To Venera je glavom, što pl'jen svoj čvrsto drži.
I zgrozih se, protrnuh zbog svoje grešne strasti,
Zamrzih život tužni i ljubavničke slasti.
Ja htjedoh, umirući, bar svoju čast još spasit,
Pred sv'jetlom b'jela dana taj crni plam ugasit.
I nisam mogla gledat te tvoje suze, jao!
Enono, sve ti priznah, i sad mi nije žao.
Tek jedno znaj i poštuj: pred blizom smrću stojim,
Stog nemoj mučit mene prijekorima svojim.
I ostavi se nade, da može opet sinut
Taj slabi plam mog žića, što skoro će uminut.

4. prizor

FEDRA, ENONA, PANOPA

PANOPA

Zatajiti sam htjela, o gospo, tužne glase,
No sada moram zborit, ne mogu držat za se:
Nenadmašnog vam muža već nema na životu,
I osim vas na dvoru svi znadu za strahotu.

ENONA

Panopo, što si rekla?

PANOPA

Ah, nebo milost krati!
Zaludu vaše molbe, da Tezej vam se vrati.
Mornari baš su stigli, i s njima v'jest ta grozna,
Pa Tezej već ne živi, Hipolit od njih dozna.

FEDRA

Nebesa!

PANOPA

U Ateni već razdor vam se stvara.
Dok jedni vašeg sina sad hoće za vladara,
Već druga strana gazi sve zakone Atene,
Za tuđinkinim sinom da složno sada krene.
I kažu čak, da neki za Ariciju rade
I Palantovu svojtu, da pr'jesto im se dade.
Po dužnosti vam kazah sve ono, što je bitno:
Hipolit je već spreman da na put krene hitno.
U ovaj novi metež on može naglo ući
I za sobom u trenu kolebljiv puk povući.

ENONA

Panopo, stani, dosta. Te tvoje važne v'jesti
Sad kraljica je čula i drži ih u sv'jesti.

5. prizor

FEDRA, ENONA

ENONA

Već ne htjedoh vam buditi ni želju za životom,
Čak u grob htjedoh s vama razmišljajući o tom.
Da odvratim vam misli, ponestalo mi glasa,
No iz te v'jesti za vas sad niče dužnost spasa.
Vaš položaj se m'jenja, i lice mu je drugo:
Sad kralja više nema, stog ne čekajte dugo.
On ostavlja vam sina, vi sebe ste mu dužni.
Po živoj majci kralj je, po mrtvoj sužanj tužni.
Na koga će se onda u nevolji osloniti?
Tko suze da mu otre, kad započne ih roniti?
Ta nedužan mu vapaj sve do neba će stići
I protiv majke srdžbu svih predaka će dići.
A nemate ni zašto da korite se sama:
Sad zazorna već nije suština vašeg plama.
Jer s Tezejevom smrću i čvor se kida bračni,
Pa vaša strast već nije sramota, zločin mračni
Hipolit vam već nije, o gospo, užas živi,
Vi možete ga vidjeti i ne biti pritom krivi.
A vjerujući možda, da mrzite ga smjelo,
On mogao bi stupiti i buni još na čelo.
Dokažite, da se vara, da previše se nada:
Trezena mu je dio, on ovdje samo vlada.
Minervine se kule - to mora i on znati -
Po zakonima mogu tek vašem sinu dati.
I jedna miso mora udružiti vas u svemu:
Tek Aricija pr'jeti i vama ko i njemu.

FEDRA

Pa dobro, kad je tako, ja ne ću poslušati kratit,
Enono, ako mogu u život još se vratiti,
I ako materinstvo, u času mračnog straha,
Oživjeti može mene, ostatak moga daha.

DRUGI ČIN

1. prizor

ARICIJA, ISMENA

ARICIJA

Hipolitove želje, ti veliš, mene traže?
Hipolit sada hoće da zbogom meni kaže?
Ismeno, je li tako? Da ne varaš se mrvu?

ISMENA

Smrt Tezejeva nosi već posljedicu prvu.
Stog spremite se, jer će nagnut s mora, s gora
Svi oni, koje Tezej uklonio je s dvora.
Sudbinom svojom sami odlučujete sada
I vidjet ćete: Grčka sva pred noge vam pada.

ARICIJA

Da glasine to nisu i razgovori ružni?
Ja dušmanina nemam? Već nisam sužanj tužni?

ISMENA

Ne, gospo, višnji bozi već stoje uz vas vjerno.
Do pređa vaše braće sad Tezej krenu smjerno.

ARICIJA

A što se priča, kako završio je dane?

ISMENA

Čudnovate se priče sad šire na sve strane.
Kod otmice su nove, to kažu, hladni vali
Tog preljubnika stigli i naglo pokopali.
I kažu, ta se vijest proširila posvuda,
U pakao da siđe s Piritojem onuda;
Da vidje i Kocitu, gdje mračna šutnja vlada,
Da Tezej živ je stigo do prokletih sred Hada,
Da nije moglo izić iz onih strana sivih,
Iz kojih nema puta do zavičaja živih.

ARICIJA

Zar smrtnik može tako da s mrtvima se roči
Još prije nego sklopi za vječnost svoje oči?
I kakva draž ga vukla na žale, pune strave?

ISMENA

On mrtav je, o gospo, a vas još sumnje dave!
Atena strepi zbog tog, Trezena znade sve to.
Hipolita ne poznaš, ni njegove tvrdoće,
Zbog sina dršće Fedra, jer užas njome vlada.
Od smućenoga dvora još savjetu se nada.

ARICIJA

Čovječnije će, misliš, od oca svog umovat?
Zar lakše će mi lance Hipolit možda skovat?
Zar moj će jad ga dirnut?

ISMENA

Ja mislim, gospo, hoće.

ARICIJA

Hipolita ne poznaš, ni njegove tvrdoće,
Kad možeš vjerovati, da požalit će mene,
On, koji samo mrzi i prezire sve žene!
Već dugo, vidiš sama, on pred nama se krije
I traži ona mjesta, gdje nas, Ismeno, nije.

ISMENA

Ja znadem, što se priča o njegovoj hladnoći,
No vidjela sam njega i kraj vas u samoći.
Štaviše, glas o divljem i ponosnom mladiću
Radoznalost pojača u c'jelom mojem biću.
No njegova vanjština pokazala je drugo:
Pred pogledima vašim crvenio se dugo.
Zaludu htjede od vas odvrnut svoje oči,
U kojima mu čežnja o ljubavi svjedoči.
Tko kaže: ljubavnik je, taj možda njega vr'jeđa,
No odaju ga oči, što sjaju ispod vjeđa.

ARICIJA

O, kako mi te žedno to srce slušat stalo!
A možda u tom svemu tek stvarnosti je malo!
Ti znaš me. Zar si mogla naslutit iz daljine,
Da igračka će tužna te okrutne sudbine,
To srce, što je znalo tek jad i suze žuke,
Upoznat jednom ljubav i njene lude muke?
Ja kraljevskog sam roda, sve pređe grob mi skriva,
Iz ratnih se strahota tek ja izvukoh živa.
Izgubila sam braću - o, ima l' rane ljuće! -
Svih šest junaka mladih, svu nadu dične kuće!
I sve je živo tada zaglavilo pod mačem,
I svu krv erehtejsku tad zemlja popi s plačem.
Ti znaš, da strogi zakon, po smrti braće moje,
Zabranio je svima, da uza me još stoje.
Jer boje se, da sestra, u smionome žaru,
Ne uskrisi prah braće, pogibeljan vladaru.
No dobro znadeš i to, da ponosnoga lika
I s prezirom tek gledah sve sumnje pobjednika.
Ti znadeš, da sam ljubav naučila odbijati,
Da Tezeju sam znala za strogost zahvaljivat,
Jer branio mi ono, što prezirat sam znala -
No tad mu nisam bila još sina ugledala.
Osvojile me nisu, Ismeno, oči same:
Ljepota, dražest jedva da djelovahu na me.
Te darove, Ismeno, od prirode imade,
No on ih malo c'jeni i malo za njih znade.
Ja u njemu cijenim niz vrednijih kakvoća:
Niz očevih vrlina, ne očevih slaboća.
Ja volim, moram priznat, to ponosito čelo,
Što ljubavna me jarmu prkositi znade smjelo.
Znaš, hvalila se Fedra nagnućem svoga muža -
A tako lakoj slavi moj ponos otpor pruža.
Ta znala je, to srce već s tisućama d'jeli

I ulazi na vrata, kud uđe čopor c'jeli.
Osvojit tvrdo srce - to pobjeda je prava!
Razbudit bol u duši, što neosjetna spava,
U lance sapet roba, da lancima se čudi
I uživa u jarmu, što uzalud ga kudi.
Ja samo to i hoću, ne mogu stog mirovat,
Jer lakše bi mi bilo čak Herkula okovat.
Pob'jediše ga oči, uz muku mnogo manju,
Pa zato nisu mogle da takvu slavu žanju.
No ja sam neoprezna! Ah, jao slaboj ženi!
Ta otpor će se silan još javit proti meni!
Hipolitu se danas zbog ponosa tog divim,
No možda ću još stenjat u bolovima živim.
Hipolit da me ljubi! I zar bih mogla savit,
Po nekoj ludoj sreći...

ISMENA

On sam će vam izjavit.
Već ide k vama.

2. prizor

HIPOLIT, ARICIJA, ISMENA

HIPOLIT

Gospo, ja moram s vama zborit,
Jer odlazim i želim na kob vas upozorit.
Mog oca više nema. Temeljite mi slutnje
Nav'jestile su razlog izbivanja i šutnje.
U djelima ga dičnim tek smrt je mogla smesti
I sakriti ga sv'jetu, na dalek put odvesti.
To bogovi sad šalju do Parkina čak kruga
Tog Herkulova premca i nasljednika, druga.
Stog držim, vaša mržnja, zbog njegovih vrlina,
Bez neugode sluša te hvale vjernog sina.
No smrtnu tugu moju tek jedna nada blaži:
Sad mogu da vas otmem i skrbništvu i straži.
Svim zakonima mrskim sad vlast i sila pada:
Svog srca, sebe same gospodar vi ste sada.
Trezena c'jela danas već mojim carstvom posta.
Od Piteja, mog pretka, u nasljedstvo mi osta.

Tu priznaše me kraljem, s veseljem, puni žara.
Vi slobodni ste ovdje, čak više od vladara.

ARICIJA

Ah, štedite s dobrotom, ta rasipnost me smela,
Ublažujuć moj udes, plemenitost vam vrela
Ne sluti, da će time još samo jače stezat
Te spone, što ih sami sad želite odvezat.

HIPOLIT

Atena se koleba kod izbornoga čina.
Vas spominje, pa mene i kraljičina sina.

ARICIJA

Zar i mene?

HIPOLIT

Ja znadem, da zakon drski, smjeli
Ne miluje me, gospo, da maknut mene želi.
Prigovara mi Grčka, ko sinu strane majke.
No kad bi samo brat moj tu bio uzrok hajke,
Prvenstvo svoga prava ja znao bih obranit
I hirove i smutnje tih zakona odstranit.
Razložnija me uzda u smionosti pr'ječi:
Ja vama dajem - vraćam, da kažem pravom r'ječi,
To mjesto i to žezlo, što pređi vam ga davno
Od velikog junaka nasl'jedili su slavno,
Jer posinjen bje Egej. Pod zaštitom mog oca
Atena poče cvasti i slavit branioca.
S veseljem pozdravljajuć plemenitog vladara,
Za b'jednu braću vašu ne nalažашe žara.
Atena sad vas zove u svoje meko krilo,
Jer vapaja je dosta zbog razmirica bilo.
Te brazde vaše krv je natapat davno vikla,
Da pušilo se polje, iz kojega je nikla.
Trezena sluša mene. U kraju kršne Krete
U obilju je mjesta za Fedrino dijete.
Sva Atika je vaša. Ja odlazim, da spojim
Sve želje vaših vjernih sa pristašama svojim.

ARICIJA

Iznenadih se, smutih, i strah me hvata novi.
Sve bojim se, nebesa, da varaju me snovi.
Ja bdijem? Takvu priču da primim čela vedra?
Ah, koji bog vam njome sad ispunio njedra?
O, neka vaše ime pronese slavu svuda,
A istina nek bude još sjajnija od čuda!
Vi prestadoste mrzit, pa zar za dobro moje
Da žrtvujete k tome i sve probitke svoje?
Zar nije dosta, što ste od mržnje i od b'jesa
Obranit mogli dušu...

HIPOLIT

Da mrzim vas? Nebesa!
Ma kako ćud mi crno tu naslikana bila,
Zar misle, da me neman izbacila iz krila?
Pa koji divljak ne bi tu kraj vas posto pitom,
Ta svaka mržnja mora da otopi se pritom!
Zar zamamnome čaru odoljet može neko?

ARICIJA

Što? Gospodaru! Kako?

HIPOLIT

Ah, suviše sam reko.
Uzmaknuo mi razum kraj ljubavničke smutnje.
Pa kako sad već, gospo, ja odrekoh se šutnje,
Govorit mi je dalje i kazat, što se zbiva -
Tu tajnu srce moje već ne može da skriva:
Ja pred vama sad stojim i nevoljan i b'jedan
Ko primjer oholosti, što pamćenja je vr'jedan.
Odbijao sam ljubav i buntovno i tašto,
I robovima njenim tek rugao se, dašto.
I žaleć brodolomce, te slabe smrtne ljude,
Ja mišljah, da ću s kopna promatrat bure lude.
No sada opći zakon učinio me robom:
Od sama sebe odoh, daleko i s tjeskobom.
Tu nesmotrenu hrabrost u trenu poraz snađe
I ponosna se duša u ovisnosti nađe.
Već šest mjeseci očaj u grudima mi hara,
Pun stida nosim svuda strijelu, što me para.
I protiv vas i sebe zaludu ja se borim:
Kad prisutni ste, bježim, kad niste, s vama zborim.

Čak u dno tamne šume vaš lik slijedi mene.
Svijetlo vedra dana i mrke noćne sjene,
Sve pred oči mi mami te čare vašeg lika
I predaje vam roba, tog bivšeg buntovnika.
Plod nastojanja mojih na koncu pun je jada:
Da tražec ga posvuda, ne nalazim ga sada.
Moj luk i koplje, kola, sve mir mi samo pr'ječi,
Te ne sjećam se više Neptunovih riječi.
Ah, vapaji mi tužni svu šumu ispuniše,
A moji brzi konji moj glas zaboraviše.
O ljubavi dok pričam, što divlja je i vrela,
Crvenite se možda zbog vlastitoga djela.
Ah, opora li zbora kraj predanosti sl'jepe!
Neobična li sužnja za lance tako l'jepe!
No moj bi dar vam moro još veću radost stvorit,
Gdje jezikom sam tuđim sad počeo govorit.
Zlo izraženog žara vi nemojte odbijati -
Ta bez vas ne bi mogo u duši mi proklijati.

3. prizor

HIPOLIT, ARICIJA, TERAMEN, ISMENA

TERAMEN

Ja dođoh prije Fedre, sad na će pred vas stati.
Već ide k vama.

HIPOLIT

K meni?

TERAMEN

Što misli? Tko će znati!
No Fedra posla po vas, jer uprav s vama htjede
Da prije vašeg puta još razgovor povede.

HIPOLIT

Zar Fedra? Što bi htjela? I što joj mogu kazati?

ARICIJA

Vi ne možete sada taj razgovor otkazat.
Doduše, sigurni ste, da vama nije sklona,
No sjenu samilosti zaslužuje i ona.

HIPOLIT

Vi odlazite, gospo? A ja ću na put. Jao!
Zar možda vr'jeđam čare, za koje sve bih dao!
I ne znam, da li srce, što dadoh vam ga sjetno...

ARICIJA

O, k plemenitom cilju sad putujte mi sretno.
Dovedite Atenu do podložnosti meni:
Sve rado primam od vas ko poklon slaboj ženi.
No to mi carstvo, znajte, i veliko i slavno,
Tom vašem nježnom daru po c'jeni nije ravno.

4. prizor

HIPOLIT, TERAMEN

HIPOLIT

Je l' sve već spremno, družo? No ide Fedra, eno!
Stog idi, nek je za put sve dobro opremljeno.
Nek dadu znak i pravac. Odredi, pa se vrati
I razgovor mi mrski što prije, družo, skrati.

5. prizor

FEDRA, HIPOLIT, ENONA

FEDRA

(Enoni u dnu pozornice)

Gle, tu je. Prema srcu sva krv mi sada ide.
Zaboravljam što hoću, čim oči mi ga vide.

ENONA

O, pamтите, svom sinu vi jedina ste nada.

FEDRA

Da odlazite, kažu, iz ovog našeg grada.
Stog dođoh, s vašom boli da svoje suze združim
Zbog sina svog u strahu da pred vama se tužim.
Moj sin sad nema oca, a dani jure skokom
I moje skore smrti on može bit svjedokom,
Na djetinji mu život već tisuće se dižu -
Bar vi da štit ste njemu, jer dušmani već stižu.
Na tužnu mi se dušu već tajna sumnja ruši,
Da za sav jauk njegov zatvorili ste uši.
Ja strepim za svog sina, da ne stignu ga hajke
Zbog pravedne vam mržnje i omražene majke.

HIPOLIT

Ovako niskog čuvstva Hipolit još ne pozna.

FEDRA

Potužila se ne bih, da mržnja vam je grozna.
Sva nastojanja moja, da naudim vam, znate,
No dublje niste mogli da u me zagledate.
Izazvat htjedoh sama tu mržnju proti sebi,
Blizina vašeg daha da smetala mi ne bi.
Ja vragom sam vas zvala, u tajnosti i javno,
I htjela sam se morem od'jelit od vas davno.
Čak ime vaše ovdje - odredila sam svima -
U prisutnosti mojoj prešutjeti se ima.

No ako prema krivnji i kazna krivca tuče,
I ako mržnja može tek mržnju da privuče,
Tad nije bila žena na sv'jetu još nijedna
Baš samilosti više, a mržnje manje vr'jedna.

HIPOLIT

Gdje mati dječja prava zna čuvat kao zjene,
Rijetko prašta sinu iz krila druge žene.
Ja dobro znadem, gospo, da sumnje, čeda mraka,
Pojavljuju se nužno kod drugog, novog braka.
Ta i svaka bi druga te iste krila sjene,
Tek možda mnogo teže vrijeđale bi mene.

FEDRA

Ah, kraljeviću, čujte, to mogu reći smjelo:
Od zakona me općeg božanstvo izuzelo,
I posve druge brige sad smućuju me, lome.

HIPOLIT

O, gospo, možda ipak sad nije vr'jeme tome.
Jer muž vam možda ipak još danje sv'jetlo gleda,
I dobro nebo možda još natrag vam ga preda.
Pokrovitelj je njegov sam Neptun, kome slava.
Moj otac nije žrtve prinosio badava.

FEDRA

Ah, ne možemo dvaput do žala mrtvih, jao!
A Tezej ih je divni već jednom ugledao.
Stog pusta vam je nada i zaludne su žrtve,
Jer Aheron je škrtac i ne pušta već mrtve.
Što kažem? Nije mrtav, jer u vama se javlja
I preda me, pun slave, neprestano se stavlja.
Ja vidim ga, s njim zborim, a srce mi... Zabludih,
Te izdajem se sama kraj svojih strasti ludih.

HIPOLIT

Ja vidim svu krasotu te ljubavi, što sniva:
Mog mrtvog oca slika u duši vam je živa,
I njegova vas ljubav još drži svu u vlasti.

FEDRA

Da, kraljeviću, trpim i gorim u toj strasti.
Onakva, kakav stiže do tihih hadskih sjena,
Prevrtljiva, što trči za tisućama žena,
I koji će oskvrnut čak postelju božanstva,
Ja ne volim, već vjernog i punog dostojanstva,
Pa čak i malo divljeg, no bogovima sličnog,
Il' poput vas, mladića, osvajanjima vičnog.
Taj govor vaš je njegov, pa držanje, i zjene,
I obrazi, što divno od stida se rumene.
Baš takav Tezej nekad do kretskih stiže žala,
A djeci kralja Mina sva duša uzdrhtala.
No što je bilo s vama? I što je bez vas bio
Junaka grčkih cvijet za pratnju sakupio?
O, zašto niste mogli, zbog svojih mladih ljeta.
Ukrcati se na brod, da ugleda vas Kreta?
I kretska neman tad bi od ruke vaše pala,
Ma kakve zavijutke u labirintu znala.
Da zamka vam se kakva na putu ne bi splela,
Ko pomoć bi vam sestra još klupko donijela.
Što rekoh? Ja bih sestru u namjeri pretekla,
Tu misao bi meni u trenu ljubav rekla.
Ne, ona ne, tek ja bih tad smjela vas uputit
U zamku, kojom bi vas labirint mogo smutit.
Ma kako teške brige preuzeti bih znala,
I sama nit mi ne bi, ko sestri, dostajala.
Ko vjeran drug u nuždi, kad pogibli se jave,
Ja pred vama bih bila koračala bez strave.
O, da sam u labirint ja mogla s vama samo,
Ja našla bih vas sretno, il nestala bih tamo.

HIPOLIT

O, bozi, što to čujem! Ta drž'te na pameti,
Da Tezej mi je otac, s njim brak vas veže sveti.

FEDRA

A otkud, kraljeviću, ta vaša sumnja smjela,
Da žensko dostojanstvo zaboravit bih htjela?

HIPOLIT

Oprostite mi, gospo. Ah, sad se stidim živo,
Što nedužni vaš govor prosudio sam krivo.
Da u oči vam gledam, to stid mi teški pr'ječi.

Stog idem.

FEDRA

Okrutniče! Razumio si i ječi!
Govorila sam dosta, da sve ti bude jasno -
Upoznaj, dakle, Fedru i njeno srce strasno.
Ja ljubim. Nemoj mislit, da pritom misli mutim,
Da sama sebi praštam, da nedužnom se ćutim;
Ugađajući sebi, da podižem i kr'jepim
Taj otrov lude strasti, što razum čini sl'jepim.
Ja nevoljni sam predmet za osvetu nebesa.
I zgražanje je moje još jače od tvog b'jesa.
Svjedoci su mi bozi, što kobni plamen krvi
U mojem krilu, jao, zapalili su prvi;
Ti bozi, koji činom, ah, smatrali su glavnim,
Da smrtno biće putem ne navraćaju ravnim.
Prenesi se u prošlost, prem vr'jeme spomen briše:
Ja klonih te se brižno i prognah te, štaviše.
U odvratnome liku prikazat sam se htjela,
Da mržnju izazovem, da krv se opre vrela.
Pa kakva mi se korist u svemu tome začē?
Zamrzio si više, a ja te ljubljah jače.
A nesreća ti dala privlačljivost još jaču,
Te venula sam tužna u plamenu i plaču.
I dosta bi ti bilo, da na me svrneš oči,
Jer u njima sve piše, o jadu mom svjedoči.
Što kažem? To priznanje, to sramotno priznanje,
Dragovoljno je, misliš, ko i to moje stanje?
Ja strepim za svog sina, opasnosti mu pr'jete,
I dođoh k vama molit, da ne mrzite d'jete.
No osnove su slabe, kad ljubav stane morit,
I ja sam mogla tužna tek o tebi govorit.
Osveti se i kazni tu mrsku ljubav - jao! -
Ko dični sin junaka, što život ti je dao.
Udovicu svog oca ukloni s ovog sv'jeta!
Hipolita da ljubi ta neman, da mu smeta!
Ta strašna zvijer, vjeruj, sad ne smije ti kliznut.
Gle, tu je moje srce. Tu krv mi mora briznut.
Nestrpljivo već čeka, da okaje rugobu:
Već ide k tvojoj ruci, u susret svome grobu.
No, udri. Ako misliš, da nevr'jedna sam toga,
I ako takva kazna još nije dosta stroga,
Il' ako ruke ne ćeš da prljaš krvlju gadnom,
Daj mjesto svoje ruke svoj mač tom stvoru jadnom.
Daj. (Uzme mač Hipolitu.)

ENONA

Jao, gospo moja, što radite! O bozi!
Svjedoci idu mrski! O, nebo, ti pomози!
Uklonite se, bjež'te pred sigurnom sramotom.

6. prizor

HIPOLIT, TERAMEN

TERAMEN

Zar ono Fedru vuku, il bježi pred strahotom?
Na licu bol vam čitam. O, gospodaru, što je?
Tu stojite bez mača, i bl'jed ste, nijem. Zlo je?

HIPOLIT

O, Teramene, bjež'mo! Moj mozak! Svud je tama!
Bez užasa ne mogu da gledam sebe sama.
Ta Fedra... Ne, o bozi! O, strašnoga li dana!
Ta tajna mora ostat duboko zakopana.

TERAMEN

Za odlazak je spremno, već jedra čvrsto stoje,
No ponosna Atena izjavila je svoje.
Glavari njeni netom proglasili su svima:
Pob'jedila je Fedra, većinu brat vam ima.

HIPOLIT

Zar Fedra?

TERAMEN

Sad će glasnik, po volji te Atene,
Svu vlast u zemlji predat u jake ruke njene.
Njen sin je kralj.

HIPOLIT

O, bozi, vi znate nju, još kako!
Zar njenu krepost sada nagrađujete tako?

TERAMEN

A pronose se v'jesti, i uporno i trajno,
Da Tezej živi, da je u Epir stigo tajno.
No ja ga tražih ondje, i znam, kad bi išta...

HIPOLIT

Ne, sve nam valja slušat i ne propuštati ništa.
Istražit ćemo v'jesti i saznati pravo stanje,
Pa ne moram li zbog njih odgoditi putovanje,
Odjedrimo. A žezlo, uz čijenu bilo koju,
Nek uzme pravi čovjek u vr'jednu ruku svoju.

TREĆI ČIN

1. prizor

FEDRA, ENONA

FEDRA

Ah, drugamo nek svijet s tim počastima ide.
Zar željet možeš, da me ovakvu sada vide?
Zar možeš tješit dušu, što tako se opekla?
Ne, radije me sakrij, i previše sam rekla.
Ah, izbio je, eto, sav nemir, užas stari.
Izrekla sam mu strašne i nečuvene stvari.
Riječi mi je slušo i trudio se dugo,
Da značenje im poda prikladnije i drugo.
O, kako li je htio da samo brže ode!
I njegov stid, Enono, sad dvostruko me bude.
O, zašto nisi dala, da čin taj svršim ljudi!
Kad mač sam njegov bila uperila u grudi,
Je l' blijed posto barem, je l' kušo da ga makne?
A dovoljno je bilo, da ruka mi ga takne,
Pa da mu bude strašan. Enono moja, time:
Da spozna, kako ruke uprljao bi njime.

ENONA

Ovako, samo plačuć, vi ne ćete se spasit.
Tek potičete vatru, a valjalo bi gasit.
Zar ne bi bilo bolje, o krvi dičnog Mína,
Da tražite smirenje dostojnije svog čina?
Nezahvalnik sad traži u b'jegu spas od zala.
Stog primite se jednom i državnih posala.

FEDRA

Zar ja da vladam, jao! I zakone da krojim!
Ta ja ne mogu vladat ni jadnim mozgom svojim!
Ni svojih čula više ne držim ja u vlasti,
Već gušim se u jarmu, bez ponosa i časti.
Ja umirem.

ENONA

Vi bjež'te.

FEDRA

Da ostavim ga, jao!

ENONA

Progonit ste ga mogli, a sad vam ga je žao.

FEDRA

Ah, kasno je. On znade za bezumlje mog plana,
Gdje granice su pale sustezanja i srama.
Sramotu svoju priznah pred pobjednikom svojim.
A protiv volje nadu u b'jednom srcu gojim.
Ti jedina si znala uskrisit moju snagu,
Ohrabrit me, oživjet i naći riječ blagu.
Na usnama mi duša lepršat već je stala,
A ti mi tada otkri, da još bih ljubiti znala.

ENONA

Ah, kriva ili prava u viru te strahote,
Ja gotova sam na sve, da satrem žig sramote.
No ako ste kad znali i uvredu premostit,
Taj prezir oholici vi ne ćete oprostiti.
O, kako hladnim okom, i uporno i strogo,
Do svojih nogu mal'ne promatrat vas je mogo!
Taština mu je bila i surova i gadna.
O, da sam svoje oči bar mogla dat vam jadna!

FEDRA

No možda će napustiti uvredljivu taštinu.
Odhranila ga šuma, razumijem divljinu.

Ta zakon ga je divlji ovako tvrda skovo,
I ljubavne su r'ječi mladiću nešto novo.
Iznenaden je bio i zborit nije mogo,
Stog sudimo ga možda i više nego strogo.

ENONA

U barbarki se začē, iz njena dođe krila!

FEDRA

No ljubila je, ma da tek Skićanka je bila.

ENONA

Naš rod on c'jeli mrzi, po sili određenja.

FEDRA

No zbog drugog me ne će zapostavit stvorenja.
Ti savjeti su danas već zastarjeli tvoji,
Stog služi mojoj strasti, a razum neka stoji.
Nepristupačno srce od ljubavi ga brani,
Navalit ćemo stoga na slabijoj mu strani.
Za pr'jesto, sve se čini, osjetljivih je zjena,
Jer nije mogo sakrit, da vuče ga Atena.
K Ateni je i lađe okrenuo već bio
I vjetrovima jedra za igru ostavio.
Enono, s njim se sada u moje ime sroči
I daj da vlast ga smami, da zasl'jepi mu oči.
Nek posvećeni v'jenac na svoje čelo stavi:
Privezat ću ga za se, veselit se toj slavi.
Sačuvat vlast ne mogu. Prepustimo je njemu,
A on će moga sina poučiti u svemu.
Ko pravi otac možda uz d'jete će mi stati.
Pod okrilje mu sebe i d'jete stavlja mati.
Svim sredstvima ga kušaj, Enono, na to sklonut:
Riječi će ga tvoje sigurnije još tronut.
Požuri se i plači: nad Fedrom smrt već krili.
Ne stidi se, da glas ti ko zaklinjanje cvili.
Što učiniš, ja primam, o nado Fedre jadne!
Ja čekam, dok se vratiš. A tad: što kob mi dadne.

2. prizor

FEDRA, sama

O, ti, što vidiš mene, sramotu moga ht'jenja,
O, Venero, zar nije već dosta poniženja?
Par zar da još me biješ, i beščutna i ledna,
Gdje promašila nije strijela baš nijedna!
No ako ti je stalo do nove slave koje,
Po dušmanima udri, što buntovno još stoje.
Hipolit te se kloni i b'jesu tvom se smije:
Pred žrtvenikom tvojim on kleknuo još nije,
Pa čak i tvoje ime ko uši da mu vr'jeđa.
Osveti mu se sada, ta ista nam je žeđa.
U ljubavi nek plane... Enono, ti se vrati?
U svojoj mržnji na me i razgovor ti krati?

3. prizor

FEDRA, ENONA

ENONA

Ugušit vam je, gospo, i posljednji trag žaru.
Dozovite što prije, ah, svoju krepost staru.
Kralj nije mrtav! Živ je! I dolazi vam, jao!
On glavom stiže netom, i već je na prag stao.
Svi trče, da ga vide, navrvjelo je mnoštvo.
Po vašoj želji odoh, da nađem vaše boštvo,
Kad podigla se krika sve do tog neba, koje...

FEDRA

Moj muž je živ, on diše! To znači: gotovo je.
Nedostojna sam, priznah tu ljubav, što ga vr'jeđa.
On živi! Moja duša za zaboravi žeđa!

ENONA

Što?

FEDRA

Unapr'jed ti rekoh: no ti to nisi htjela.
Tvoj plač je bio jači od kajanja mi vrela.
Još jutros mogoh svršit ko čista, časna žena,
A sada, jer te slušah, ja mrem obeščašćena.

ENONA

Vi umirete?

FEDRA

Nebo! Baš danas počeh sve to!
Moj muž, sa svojim sinom, pojavit će se, eto.
Pojavit će se svjedok mog preljubničkog žara,
Da vidi, kako mogu još stupit pred vladara
S tim nabujalim srcem, neuslišanim - jao! -
Sa zaplakanim licem, što nije mu ga žao.
Zar misliš, da će ocu prešutjet moje strasti,
Gdje tako je osjetljiv zbog Tezejeve časti?
I zar će sa mnom varat svog oca i svog kralja,
I gađenje suspregnut nad svime, što me kalja?
Svejedno, da i šuti, ja znam svu niskost svoju.
Ja nisam hrabra žena. Ne pripadam tom soju.
Sa zločinom na duši ne mogu mirna ostat
I sigurno, u trenu, sva crvena ću postat.
Ja Fedru znam i nižem u duhu strasti njene;
I čini mi se jadnoj: ti zidovi i st'jene
Sad na će progovorit. Sve hoće da svjedoči
I čeka moga muža, da otvori mu oči.
Pa umrimo. U smrti sva prestaje strahota.
Zar nesreća je teška otići iz života?
Ta smrt i nije strašna za ponižene žene,
No bojim se, Enono, tek tužne uspomene.
Ostavština je strašna za moju djecu dragu!
O, Jupitrova krvi, toj djeci podaj snagu!
Jer makar što im dalo to naše dično sjeme:
Taj zločin majčin za njih strahovito je breme.
Ja strepim, da će s pravom dobacit im u lice,
Da sinovi su tužni, ah, majke-prestupnice.
I možda će se tako pod bremenom još prignut,
Da ne će više moći sa zemlje oka dignut.

ENONA

Da, meni ih je žao obojice, to stoji.

I znadem, da se nitko razložnije ne boji.
No zar ćete ih pustit, gdje rug ih čeka očit?
I zašto protiv sebe vi želite svjedočit?
Ta svi će reći: Fedra i suviše je kriva,
Pred prevarenim mužem u strahu već se skriva.
O, sretan je Hipolit, kad smrt vas tako mami,
Kad optužbe mu strašne potvrđujete sami!
Pred tužiteljem takvim sva obrana je pusta:
Pa i meni će onda začepit lako usta.
O, zar da moram gledat, gdje likuje i ruje,
Sramotu priča svakom, tko hoće da ga čuje!
Ah, da me tužnu prije bar munja s neba sprži!
No nemojte mi skrivat: da l' još vas ljubav drži?
I kakav vam se, gospo, taj kraljević sad čini?

FEDRA

Ko strašna neman neka, što vreba u blizini.

ENONA

Pa zar ćete dopustit, da potpuno vas smrvi?
Vi strahujete pred njim. Optužite ga prvi,
Jer on bi mogo, gospo, optužit vas još danas.
A tko vas može pobit? Sve stvari zbore za nas:
Taj mač, što srećom osta u ruci vašoj tada.
I nekadanja srdžba, i zbunjenost vam sada,
Pa to, što Fedra davno pred ocem viku diže,
I progon, što ga tada na Fedrin zahtjev stiže.

FEDRA

Zar nevinog ocrnit, o srdžbo višnjeg neba!

ENONA

U nastojanju meni tek šutnja vaša treba.
Ja drščem kao i vi, jer savjest mi se prenu,
I tisuću bih smrti pretrpjela u trenu.
No bez tog tužnog l'jeka izgubit ću vas sada.
Vaš život c'jenim tako, da svaki obzir pada.
I zato ću govorit, u kralja gnjev raspirit:
Hipolita će prognat, a zatim će se smirit.
Kažnjavajući sina ko otac će se vladat,
I s Tezejeva gnjeva tek malo sin će stradat.
Pa sve da krv poteče, i nevina i prava:

To čast tek vaša traži i ugrožena slava.
Zar na kocku se stavlja nada sve što je drago?
Ne! Vrhovni je zakon: sačuvati takvo blago.
Da ugrožena čast vam ne propadne u sramu,
Sve valja žrtvovati, pa čak i krepost samu.
Gle, idu! Vidim kralja!

FEDRA

Ah, s njim je i Hipolit!
U očima mu čitam: sad na će me ogolit.
Učini, što te volja, ja prepuštam se tebi.
U smućenosti takvoj ne mogu pomoć sebi.

4. prizor

TEZEJ, HIPOLIT, FEDRA, ENONA, TERAMEN

TEZEJ

Gle, mojoj čežnji udes prijaznijim sad posta,
Jer predaje me vama...

FEDRA

Ah, kralju, dosta, dosta!
Ne skvrnite svoj zanos, jer moj je udes zao:
Ja nisam više vr'jedna te nježne pažnje, jao!
Jer uvreda je vama međutim nanescena,
A žrtva je sudbine i jadna vaša žena.
Blizinu vašu, sklonost ne mogu već uživati
Nedostojna sam toga i moram se sakrivati.

5. prizor

TEZEJ, HIPOLIT, TERAMEN

TEZEJ

Čudnovato vam oca dočekuju, moj sine.

HIPOLIT

Tek Fedra bi vam mogla objasniti čudne čine.
No ako vruća molba sad može da vas krene,
Uklonite me, kralju, ah, iz blizine njene.
Hipolit dršće, moli, o, dajte, ovog trena,
Da nestane iz doma, gdje živi vaša žena.

TEZEJ

Da odeš zar?

HIPOLIT

Ne tražih, moj oče, žene vaše:
Dovedoste je sami na ove žale naše.
I odlazeći na put, baš ovom kobnom gradu
Vi predali ste ženu i Ariciju mladu.
Da čuvam obje žene, odrediste mi tada.
No kakva dužnost može zadržati mene sada?
Ta dokona mi mladost iskazala se dosta -
Svim dušmanima šumskim strahovitom već posta.
Zar ne bih mogao sada iz nerada izaći
I bolji cilj i metu za svoja koplja naći?
Ta vi još niste bili ni moja ljeta stigli,
A već ste mnogu neman na svoje ruke digli;
I tiranin vam mnogi već zapamtio ruku.
Bijaste strah i trepet svom razbojničkom puku.
Dva mora sad su čista, i nitko ne će smetat,
I slobodan se putnik bez straha može kretat.
Sam Herkul ču o ruci, što tako zna obarat.
Pouzdao se u vas i mogao se odmarat.
A ja, sin slavnog oca, bez imena sam, jao!
Pa čak ni majke svoje još nisam dostigao.
O, dajte mi već jednom, da hrabrost kušam svoju,
Pa ako sretnem neman još preostalu koju,
Da pred noge vam stavim tu strašnu zvijer, mrtvu,

Il' život svoj da dadem ko dobrovoljnu žrtvu;
Da steknem tako vječnost, da moji dani, oče,
O Tezejevu sinu, Hipolitu, svjedoče.

TEZEJ

O, kakva strašna mora na ovom gradu leži,
Da sva obitelj moja sad ispred mene bježi!
Mog povratka se boje, vesele mi se malo.
O, nebo, što me nisi u ropstvu zadržalo!
Tek jednog druga poznah. Pun nerazumna žara
On ote smjelo ženu u epirskog vladara.
Na nesreću sam drugu poslužiti pritom znao,
Al razjareni udes zasl'jepio nas, jao!
Taj tiranin me našo bez obrane, bez mača.
Piritoja sam gledao, taj predmet moga plača,
U pandžama zvijeri strahovitih i gadnih,
Što tiranin ih hrani tek krvlju ljudi jadnih.
A mene baci u mrak, sred mračnih, pustih st'jena,
Zatvorio me ondje, kraj carstva gluhih sjena.
Tek nakon šest mjeseci jad moj nebesa ganu:
Ja prevarih čuvare, sloboda opet granu.
Oslobodih tu zemlju od toga podlog gada:
Ko hrana svojim psima poslužio je tada.
A sada, kad moj zanos obujmiti bi htio
Najdraže, što mi usud na sv'jetu ostavio; -
Što kažem? - Tu, gdje duša svoj pravi pokoj traži,
Gdje srce mi se žedno tom dragom slikom blaži, -
Dočekuju me s mrazom, i strepnji nema kraja:
Svi odlaze, svi bježe iz mogeg zagrljaja.
Ja vidim, kakav užas blizina moja sije,
I volio bih natrag u tamnicu što prije.
Spomenula je Fedra, da čast mi netko taknu,
I ovdje nisu znali da izdajicu maknu!
Zar Grčka ta, za koju sve zasluge sam steko,
Zločincu tome pruža i utočište neko?
Vi šutite. Zar sin moj ovako me se boji?
Il' s dušmanima mojim u dogovoru stoji?
Ah, uđimo, ta sumnja već počinje me daviti.
I zločin i zločinca mi moramo uglavit.
Nek Fedra sama kaže, što smućenost joj znači.

6. prizor

HIPOLIT, TERAMEN

HIPOLIT

O, kamo smjera govor, iz kojeg studen zrači?
U mahnitosti krajnjoj zar može Fedra htjeti
Da optuži se sama, u propast da poleti?
Nebesa, što će otac? O, kakav otrov zao
Zbog ljubavi se širi po c'jeloj kući, jao!
Čak ja u ognju gorim, zbog njemu morskog čeda.
O, kakav bijah nekoć, a kakva sad me gleda!
Zbog crnih nekih slutnji strah hvata me čudnovat,
No znadem, da sam nekriv i ne moram strahovat.
Tek valja naći način. Pa hajd'mo se potruditi.
Ja moram ganut oca i nježnost mu probuditi.
Kad priznam svoju ljubav, znam, on će se okomit,
No c'jelom svojom moći on ne može je slomit.

ČETVRTI ČIN

1. prizor

TEZEJ, ENONA

TEZEJ

Ah, što to čujem, bozi? Taj izdajica smjeli
Čast oca svoga dirnut usudio, se, je li?
Moj udesu, baš strašno progonit si me stao!
Ja ne znam, kamo idem, ja ne znam, gdje sam, jao!
Dobroto, evo plaće za tvoja nježna djela!
Ta osnova bez stida! Ta zamisao smjela!
Da dođe do svog cilja, u svojoj crnoj strasti,
Poslužio se silom, bezobraznik bez časti!
I mač prepoznah njegov, što mahnitost mu sluša,
A dadoh mu ga nekoć, da časnije ga kuša.
Poštivat nije htio ni krvnu vezu svetu?
I Fedra nije znala tu drskost kaznit kletu?
Pokrivala je šutnjom tog prestupnika gadnog?

ENONA

Ne, štedjela je samo tom šutnjom oca jadnog.
I stideć se zbog smjelog Hipolitova b'jesa,
Zbog očiju mu mračnih i zločinačkog kr'jesa,
Već u smrt htjede poći, i tužna ruka njena
Već stade gasit, - jao! - svijetlo čistih zjena.
Potrčah, da je spasim, kad vidjeh kretnju mračnu;
I samo ja je spasih za ljubav vašu bračnu;
Vaš nemir, njenu smetnju u brizi tada združih,
Ko tumač njena plača i nehotice služih.

TEZEJ

O, podlac, nije mogo ni bljedilo da spr'ječi!
I tresao se, vidjeh, kod pozdravnih riječi.
Da, čudno mi je bilo: veselio se malo.
I nježno mi se čuvstvo smrzavat odmah stalo.
No nije li ta ljubav, što proždire ga tako,
Još u Ateni možda pokazala se kako?

ENONA

Zar kraljica se nije potužit vama znala?
Ta grešna ljubav njoj je svu mržnju izazvala.

TEZEJ

Zar plamen u Trezeni rasplamsao se stari?

ENONA

Sve, što je bilo, rekoh, iskazah o toj stvari.
No predugo već puštam vladaricu sred jada.
Dopustite da odem, da uz nju budem sada.

2. prizor

TEZEJ, HIPOLIT

TEZEJ

Ah, tu je, bozi! Stupa baš plemenito, čilo!
Ta čije se tu oko sad ne bi prevarilo?
Zar takvi su, nebesa, svi preljubnici vješti?
Zar sveti znak vrline na čelu njima blješti?
O, zašto nema žiga za ljude takva kova,
Da možeš smjesta poznat nedostojnog nitkova!

HIPOLIT

Da l' smijem pitat, oče? Zar neki oblak novi
To uzvišeno lice ko velom nekim ovi?
Zar bojite se reći tu tajnu, što vas mori?

TEZEJ

Zar smiješ mi pristupit, ti, stvore ponajgori!
I predugo tu neman božanska šteti munja!
Sve razbojнике pobih, a on još sv'jetom lunja!
Ti, koji dođe smjelo, u svojoj grešnoj strasti,
Do očeva čak loga, da tražiš grešne slasti! -
Usuđuješ se ovdje pokazat glavu svoju,
Gdje sve još živo sjeća na drsku podlost tvoju!
I ne misliš potražiti, u nepoznatu gradu,
Sakriven kutić za se, gdje mene još ne znadu?
O, izdajice, bježi, ne budi srdžbu strogu
I b'jes taj, što ga jedva suzdržati još mogu!
Jer dosta mi je i te sramote vječne - jao!-
Što zločinačkog sina svijetu tom sam dao,
A kamo l' tvojom smrću, za moje ime sramnom,
Da zaprljam svu slavu u kojem času tamnom.
O, bježi, ako ne ćeš, da pošljem te u trenu
Do zločinaca, što ih u vječnu poslaha sjenu.
I nemoj, da ta zv'jezda, što sv'jetli nama, spazi,
Gdje tvoja drska noga po ovom mjestu gazi.
O, bježi, netremice iz c'jele zemlje moje,
I očisti je brzo od strašne slike svoje.
Junaštvo moje nekoć te oslobodi žale
Od ubojica podlih, i steče višnje hvale.
O, Neptune, tad reče, da milostiv ćeš biti,
Da prvu ćeš mi želju za uzvrat ispuniti.
U stradanjima dugim, u tamničkoj samoći
Ne utjecah se tvojoj božanskoj, vječnoj moći.
U pohlepnosti svojoj za potporom što većom
Sačuvah svoje molbe za teže jade srećom.
Stog zaklinjem te danas, osveti oca jadnog.
Ja prepuštam tvom b'jesu tog izdajicu gadnog.
Uguši drske želje u njegovoj nutrini:
A tvoju ću dobrotu prepoznat po žestini.

HIPOLIT

Optužuje me Fedra, da grešnu ljubav gojim!
Kraj tolike strahote zaprepašten tu stojim!
Toliko udaraca! Odjednom, iznenada!
Ne nalazim riječi, moj glas se guši sada.

TEZEJ

Računao si valjda, ti izdajice jadni,
Da Fedra će u šutnji pokopat zločin gadni.

Eh, ne bilo na b'jegu zaboravljati mača
U kraljičinoj ruci, da optužbu pojača;
Il' mogao si, bolje, tu podlost još ukrasit,
Pa zajedno i riječ i život joj ugasit.

HIPOLIT

U pravednome b'jesu, gdje laž je tako kleta,
Ja morao bih tražit, da pravda zbori sveta.
No ja tu tajnu čuvam, i ne ću ranu trovat.
Dopustite da šutim, jer dužan sam vas štovat.
Tek sjetite se, tko sam, moj život pregledajte,
I sve to bez žestine, bez gnjeva pokušajte.
Jer veliki grijesi za malima tek sl'jede,
A ti, za koje malo svi zakoni vrijede,
U svetinje na koncu bez stida dirat znadu;
I poroci i krepost tu stupnjeve imađu.
Ne, sv'jet još nikad nije za takvu čuo zgodu:
Da plaha krepost juri u najveću slobodu.
Ta jedan dan vam ne će ni ubojicu jasnog
Od kreposnika stvorit, ni skrvnitelja gadnog.
Junakinja me čista odgojila u sv'jetlu,
I nikad nisam bio na ruglo svom podr'jetlu.
Sam Pitej, prvi mudrac, što sv'jet ga ikad rodi,
Od matere me uze, u život da me vodi.
Ja ne ću da pred ocem poljepšavam se vješto,
No ako sam vrlina nasl'jedio bar nešto,
Dokazalo je, mislim, već svako moje djelo,
Koliko mrzim ono, što podmeću mi smjelo.
Po tome me već pozna i c'jela Grčka dična:
Ta moja je vrlina već surovosti slična.
I svima je već znana ozbiljnost moje ćudi.
Ko ovaj dan je jasna dubina mojih grudi.
A eto, ovdje kažu, Hipolit grešno pada...

TEZEJ

Baš ta taština podla osuđuje te sada.
Sad vidim, gdje se tvoja hladnoća ružna začē:
Tek Fedrine te oči zatraviše, podlače!
Da, sve su druge tebi ravnodušne sad, jasno,
I svaku čistu ljubav odbijao si glasno.

HIPOLIT

Ne, oče, čistu ljubav - ne mogu skrivat - zašto? -
Ja nisam nikad prezro odbijajuć je tašto.

Ispovjedit ću vama svoj pravi grijeh časno:
Da, istina je, ljubim, što otac brani glasno:
Za Aricijom mladom sad srce moje vene.
Kći Palantove krvi pob'jedila je mene.
Obožavam je, zbog nje sva duša moja gori
I protiv vaše volje i zabrane se bori.

TEZEJ

Ti ljubiš nju? Ne, lažeš i glumiš naopako.
Okrivljuješ se time, da opravdaš se tako.

HIPOLIT

Već šest mjeseci ljubim i klonim je se, eto,
A sada dođoh amo, da vama kažem sve to.
No kako da vas r'ješim te zablude, tog jada?
I kakvom bih vas kletvom razuvjerio sada?
O, neka zemlja, nebo, i sve što narav sazda...

TEZEJ

Da, zlikovci su spremni na krive kletve vazda.
Taj govor mi je mrzak, i zato me poštedi,
Pronađi nešto drugo, jer himba malo vr'jedi.

HIPOLIT

Hipolit vam je lukav, i himbene je ćudi,
No u sebi čak Fedra pravednije ga sudi.

TEZEJ

Moj gnjev se, bestidniče, već uvelike pjeni!

HIPOLIT

Pa kakvo sad progonstvo određujete meni?

TEZEJ

Čak Herkulovo ziđe u dalekome nizu
Za takvoga podlaca i suviše je blizu.

HIPOLIT

Vi sumnjčite mene zbog prestupničkog čina!
Pa gdje da nađem druga, kad otac goni sina!

TEZEJ

Potraži prijatelje, što znadu s mnogo vike
Veličat rodoskrvnje i hvalit preljubnike.
Pronađi izdajice, nitkove, vr'jedne lanca
I prave zaštitnike ovakva nevaljanca.

HIPOLIT

To rodoskrvnje, preljub vi spominjete mnogo,
No sami dobro znate, što sakrivete strogo:
Po materinskoj krvi u Fedri baš se kriju
Ti poroci, strahote, što nekriva me biju.

TEZEJ

Što? Tvoja b'jesna drskost sve ograde već skida?
Sad posljednji put kažem: izgubi mi se s vida!
Iziđi, nemoj čekat, da otac tako plane,
Da odavle te sramno čak stražom tjerat stane.

3. prizor

TEZEJ, sam

Bijedniče, ti srljaš u krilo smrti svoje.
Sam Neptun, čije r'jeke i bogovi se boje,
Obvezo mi se r'ječju, i ne će je poreći.
Bog osvetnik te sl'jedi, i ne ćeš mu uteći.
Ja ljubljah te i ćutim, kraj sve te krivnje tvoje,
Da srce mi se steže zbog strašne kletve moje.
No rana, što mi zada, i suviše me žeže.
O, je li koji otac pretrpio što teže?
Nebesa, pogledajte tog oca, kako pati!
Zar grešniku je takvom on mogo život dati?

4. prizor

FEDRA, TEZEJ

FEDRA

Moj gospodaru, dođoh, jer strah je na me pao.
Vaš strašni glas sam čula i zgrozila se, jao!
Jer strah me, da će Tezej izvršit pr'jetnju strasno.
Poštedite svog sina, ah, ako nije kasno.
Krv svoju štujte, kralju: ta put je vaše puti?
Prištedite mi užas, da krik mu moram čuti.
O, nemojte učinit, da Fedru vječno boli,
Što otac, njenom krivnjom, tu krv u strasti proli.

TEZEJ

Ne, u krv svoga sina ja nisam, gospo, stao.
No svojoj kazni ipak on nije umakao.
Jer višnja će mu ruka priredit konac tužan.
Osvetit će vas nebo, to Neptun mi je dužan.

FEDRA

Zar Neptun! O, ta kletva, ljutinom izazvana...

TEZEJ

Što? Bojite se možda, da već je uslišana?
Toj opravdanoj kletvi pridružite se smjerno
Sve njegove grijehe sad ocrtajte vjerno.
Podjarite mi srdžbu, suzdržljiva je, spora.
Vi ne znate svih gr'jeha nedostojnoga stvora.
Optužuje već i vas ta mahnitost mu pusta;
Da klevete i laži ispunjaju vam usta;
Da srce mu i vjera za Ariciju gori;
Da nju tek ljubi.

FEDRA

Kako?

TEZEJ

U lice to mi zbori.
No bestidno lukavstvo ja znadem odbit časno,
A Neptun ne će doći sa svojom pravdom kasno.
Pred žrtvenikom sad ću, pun strahopoštovanja,
Požurit izvršenje božanskog obećanja.

5. prizor

FEDRA, sama

On odlazi. Što reče! O, što sam čula, jao!
Zlo zapretani oganj sad buditi se stao!
Taj grom iz vedra neba! Taj kobni znak, nebesa!
A htjela sam mu sina obranit od tog b'jesa!
Ah, istrgeh se jadna Enoni, punoj strave.
Grizodušja su jača i muke, kad se jave.
O, kud me stalo vodit to pokajničko stanje?
Ta mogla sam se lako odlučit na priznanje!
Da ne zape mi riječ, što u grlu se davi,
Ta istina bi strašna sad bila već na javi.
Hipolit znade ljubiti, no mene ne će, jao!
Jer srce je i vjeru već Ariciji dao!
O, bozi, kad me odbi tom ohološću smjelom,
Kad odbi moje čežnje tim namrštenim čelom,
Ja mišljah, to je srce, što ne će da se prene,
Nepristupačno strasti i mrtvo za sve žene.
Pa ipak neka druga to tvrdo srce probi
I naklonost i milost od okrutnika dobi.
A možda mu se srce raznježuje čak lako,
Pa samo mene jadnu ne podnosi ovako.
I ja da još ga branim, gdje takvu bol mi zada!

6. prizor

FEDRA, ENONA

FEDRA

Enono moja, znaš li, što doznala sam sada?

ENONA

Ne, ne znam, no da priznam, sva drščem, sva još strepim.
Istrčaste u trenu, i s namjerama sl'jepim.
A svaki krivi korak sudbonosan bi bio.

FEDRA

Ja imam suparnicu. Ah, tko bi pomislio!

ENONA

Što?

FEDRA

Znam, Hipolit ljubi, tu nema sumnje za me.
Taj neprijatelj divlji, kog čari malo mame,
I kojeg pažnja vr'jeđa, a plač mu je na smetnju,
Taj tigar, kojega sam ko živu znala pr'jetnju,
Pripitomljen je sada, i žena njime vlada.
Put do srca mu nađe tek Aricija mlada.

ENONA

Zar Aricija?

FEDRA

Muko! Neokušane čame!
Ah, kakva nova patnja sad sručila se na me!
Sve što sam prepatila: taj strah, taj zanos ljudi,
Taj b'jesni plam, taj užas, kad kajanje se budi,
I beskrajno uvredljiv taj otklon moga žara,
Sve tek je sjena boli, što sad se ovdje stvara.
Ah, ljube se! A meni zar netko sveza oči?

Pa gdje, i kad, i kako, i što ih naglo sroči?
Enono, ti si znala, da miluju se tajno.
I dala si da lutam na stramputici trajno?
Zar znali su ih često u razgovoru naći?
Il' u šumu su znali, u zaklonište zaći?
Ah, nađoše se, znadem, u potpunoj slobodi;
A nebo voli ljubav, kad nedužna se rodi.
Bez gr'jeha su im bili ti zagrljaji strasni,
I svitahu im dani i blaženi i jasni.
A ja, ko izrod tužni, još tužnijeg podr'jetla,
Sve uklanjah se danu i bježah ispred sv'jetla.
Tek smrt sam smjela zvati ko jedinoga boga
I čekala sam samo izbavitelja toga.
Ah, ja sam žuč tek pila i mnogu suzu žuku,
No tako blizu sv'jetu, što voli tuđu muku,
Da nisam mogla jadna ni jecat u slobodi.
Tu slast sa strahom kušah u r'jetko kojoj zgodi.
Ja skrivah teški nemir, pred sv'jetom vedra lica
Lišavajuć se tako tih suza tješilica.

ENONA

Pa kakvu će im korist ta jadna ljubav dati?
Ta vidjet se već ne će.

FEDRA

Al ljubav će im sjati.
Dok ovo zborim tebi - o smrtne misli moje! -
Mog bezumlja se oni baš nimalo ne boje.
Progonstvo će ih stići i rastavit, doduše,
No oni će se zaklet na vječnu ljubav duše.
Ne, ja ne mogu trpjet tu sreću, koja vr'jeđa.
I pojmi, da ljubomor za osvetom mi žeđa.
Nju uništiti valja. Stog moram se potruditi
I Tezejevu mržnju na mrsku krv probuditi.
Da kazni je što teže, to moram njemu reći.
Od gr'jeha njene braće njen zločin još je veći.
Ja zaklinjat ću njega! Ljubomor Fedru ubi!
Što radim, gdje sam, kud se moj jadni razum gubi?
Ljubomor muči mene! I Tezeja da molim!
Moj muž još živi, diše, a ja, ja drugog volim!
A koga? Tko je onaj, za kojim srce teži?
Kod svake nove r'ječi sva koža mi se ježi.
Po gr'jesima se svojim već spustih sasvim na dno.
O, rodoskvrnjem, himbom ja odišem već gadno.
Te ubojničke ruke, za osvetom što čeznu,

U nevinosti bi krvi sad htjele još da greznu.
Bijedna ja! Još živim? I pred suncem još stojim?
I još to sveto sunce u svoje pređe brojim!
Moj predak je gospodar i otac neba prvi,
I nebo to, i svemir, još predcima mi vrvi.
O, kamo ću? Da bježim u tminu Hada brže,
Gdje moga oca ruke sad kobnu urnu drže?
Sudbina mu je, kažu, tu urnu kobi dala.
Tu Mino strogo sudi sred mrtvih hadskih žala.
Ah, kako će se stresti mog mrtvog oca sjena,
Kad preda nj stane kćerka, ta zločinačka žena,
Što ne će da se skruši, da prizna zločin mnogi
I nedjela, za kakva ni Had čak ne zna strogi.
Kad vidiš tu strahotu, moj oče, što ćeš tada?
Već vidim: strašna urna iz tvojih ruku pada.
Ja mislim, novu kaznu da za mene ćeš tražit,
Ko krvnik svoje kćeri svoj teški gnjev utažit.
Obitelj tvoju ubi božansko nebo. Prosti,
I njegov b'jes ti gledaj u mojoj mahnitosti.
Zbog strašnog gr'jeha moga sramota svud me prati,
A plod mu nije znalo to jadno srce brati.
Sudbina zla me goni do posljednjega trena,
U mukama se gasim i mrem ti satrvana.

ENONA

Prigušite taj užas, bezrazložan je, znajte.
Vaš grijeh je oprostiv - na nj tako pogledajte.
Vi ljubite. Sudbini uteći ne će nitko.
Čarolija bje kobna i djelovanje britko.
I to je čudo neko, u sv'jetu nečuveno?
I zar je samo vama to srce probodeno?
Ta priroda je dala tek čovjeka slabića.
Pokorite se, dakle, sudbini ljudskog bića.
Vi tužite se gorko na težak jaram davni,
A sami bozi, gospo, olimpijski i slavni,
Što znadu tako grmjet i prestupnike karat,
U preljubu su znali i gorjet i izgarat.

FEDRA

Što čujem? Kakav savjet prišapnut si mi smjela!
Baš do kraja bi mene otrovat tako htjela?
Zar ne vidiš, da ovdje tek ti si kriva svemu?
Ja bježah iz života, a ti me vrati njemu.
Tek zbog tebe sam mogla da dužnost s uma smetnem.
Učinila si svoje, da ponovno ga sretnem.

I na što si se dala? Hipolita optužit!
I život mu ocrnit i bezbožno obružit!
Hipolit će to možda i glavom platit - jao! -
Jer bezbožnu je kletvu bog možda uslišao.
Ja ne ću da te slušam. Ah, idi, zv'jeri ružna
I pusti me, da plačem nad svojom kobi tužna.
O, neka ti to nebo po zaslugama sudi,
I neka tvoja kazna po sv'jetu užas budi
Kod sviju, koji, spretno i puni podla žara,
Podjarit znadu slabost kod nesretnih vladara;
Do ponora ih gurnut, kud rado idu sami,
I utrt put do gr'jeha, do zločina, što mami;
Kod laskavaca drskih, po kojima nebesa
Kažnjavaju vladare u časovima b'jesa.

ENONA, sama

Sve ostavih zbog Fedre, a plaća mi ovako.
Sve za nju samo radih. Zaslužila sam tako.

PETI ČIN

1. prizor

HIPOLIT, ARICIJA

ARICIJA

Vi šutite, gdje treba spasavat život goli?
I puštate u bludnji tog oca, što vas voli?
Ah, ako vam je lako maj plač i jad premostit,
I zavazda se sa mnom, bez žalosti, oprostit,
Tad hajte, ostavite tu Ariciju b'jednu,
No odlazeći glavu bar spasavajte vr'jednu.
Obranite poštenje i pobijte lažove,
Pa prisilite oca, da kletvu opozove.
Zar mogli biste htjeti, zbog nekog hira volje,
Toj klevetnici svojoj prepustit bojno polje?
Razjasnite svom ocu...

HIPOLIT

Ja rekoh mnogo toga!
No zar sam mogo otkrit i tajnu bračnog loga?
Ispričati mu priču, nepoljepšano, smjelo?
I natjerati ocu crvenilo na čelo?
Ne, samo vi ste ušli u tajnu mračnu, ružnu.
Tek bozima, pa vama otvorih dušu tužnu.
Prosudite mi ljubav: ta vama nisam krio,
Što samome sam sebi zatajit brižno htio!
No zapamtite: sve je zapečaćena tajna.
Zaboravljat vam valja. To potreba je trajna.
I nek ta usta draga i čista poput zore
Ne otvore se nikad, da o toj zgodi zbore.
U pravednost bogova položimo svu nadu.

Ta opravdat će mene, a razloga imadu.
A Fedru će već stići, kad bilo, teška kazna,
Kad svijet za sramotu i ljagu njenu sazna.
Tek jedno od vas tražim: vi ustrajte u šutnji.
Sve ostalo ja mogu prepustit svojoj ljutnji.
Riješite se ropstva, na koje su vas sveli,
Sad bjež'te, gospo, sa mnom i budite mi smjeli!
Ah, otmite se mjestu sudbonosnoga mraka,
Gdje ugiba vrlina od otrovnoga zraka.
Da prikrijete bolje svoj b'jeg iz ovog grada,
Iskoristite metež, što zbog mene već vlada.
Za b'jeg taj ja vam mogu mogućnost dat, to prije,
Što kod vas, gospo, zasad tek moja straža bdije.
Mi imamo, štaviše, i zaštitnike smjele.
Ta Sparta već nas zove, u Argu već nas žele.
U krugu prijatelja mi nismo više slabi,
Stog ne dajmo, da Fedra i posljednje nam grabi,
Da očinstva nas liši, svoj plijen da poveća,
Da napljačkano dobro svom djetetu obeća.
A prilika je l'jepa, pa zgrabimo je vješto.
Zar strah vam neki pr'ječi? Kolebate se nešto?
Ta samo zbog vas hoću da odvažno se borim,
Pa odakle vam studen, dok ja u ognju gorim?
Zar bojite se poći tim prognaničkim tragom?

ARICIJA

O, bozi, to progonstvo ja smatrala bih blagom!
Dijelit udes s vama! Sva duša za tim žudi!
Ah, živjela bih sretno, daleko od svih ljudi!
No bračna veza sveta još ne veže nas dvoje.
Zar mogu bježat s vama, a bez sramote svoje?
Iz ruku vašeg oca ja uteć mogu časno,
Ne vr'jeđajući zakon, to sve je meni jasno.
Tek b'jeg od roditelja u sramne čine brojim,
A slobodno je bježat pred tiranima svojim.
No ja sam vama draga, a čast mi traži strogo...

HIPOLIT

Ne, i meni je stalo do vašeg glasa mnogo.
No namjera me časna sad pred vas vodi, znajte:
Pred dušmaninom bježeć za svojim mužem hajte.
Naš jad - sloboda naša, pa čujte volju svetu:
Valjanost naše veze ne ovisi o svijetu.
Ta brak se može sklopit i bez oltara sjajnog.
Na vratima Trezene, sred grobnog muka tajnog,

Gdje grobnice su drevne vladara moje loze,
Gdje bozi se u hramu krivokletniku groze,
Ne zaklinju se ljudi ni olako ni krivo,
Jer kazna čeka krivce i pogađa ih živo.
To nebo znade lašce kažnjavat smrću smjesta,
I zato za laž nema užasnijega mjesta.
Pa vjerujte l' meni, kod hrama ćemo stati
I uzajamni zavjet za vječnost ćemo dati.
Svjedočit će nam boštvo, što tu ga štuju vjerni.
Da ocem bude nama, zamolit ćemo smjerni.
I zvat ću za svjedoka sve bogove na tronu:
I prečistu Dijanu i ponosnu Junonu.
Božanski ti svjedoci svih nježnosti i sanja
Potvrdit će čvrstoću i mojih obećanja.

ARICIJA

Gle, ide kralj! O, bježi te! I brže na put hajte!
Ja ostajem još časak, svoj b'jeg ću prikrit, znajte.
Tek dajte mi vodiča, povjerljivo čeljade,
Da plah mi korak vodi sve do vas, moje nade.

2. prizor

TEZEJ, ARICIJA, ISMENA

TEZEJ

Raspršite tu tminu, u kojoj lutam, bozi!
Za istinom tek žudim. O, nebo, ti pomози!

ARICIJA

Ismeno, budi spremna da bježiš iz tog doma.

3. prizor

TEZEJ, ARICIJA

TEZEJ

Blijedi ste mi, gospo, i smućeni veoma.
S Hipolitom ste bili. Pa što mu želje traže?

ARICIJA

Ah, došo je, da zbogom sad zauv'jek mi kaže.

TEZEJ

Te vaše oči znadu ukrotit srce smjelo.
Ta prva mu je ljubav baš vaše sretno djelo.

ARICIJA

Tu nepravednu mržnju, što pada poput malja,
Hipolit srećom nije nasl'jedio od kralja.
Do zločinke me nikad, ko otac, nije sveo.

TEZEJ

Već znam: na vječnu ljubav on svečano se kleo.
No ne vjerujte mnogo u stalnost tog mladića,
Jer taj mu govor znadu još neka ženska bića.

ARICIJA

Što, gospodaru? Kako?

TEZEJ

Vi budite s njim strogi!
Što trpите tu vezu, gdje jedna ste od mnogih?

ARICIJA

Što trpите taj govor, tu podlost i strahotu,
Gdje drskost kalja pute tom prekrasnom životu?

Zar tako slabo znate to srce, tu čistoću?
I ne znate prosudit ni nevinost ni zloću?
Zar samo vašem oku da ružan oblak skriva
Tu krepost, što je svima i blistava i živa?
Zar pustit ćemo himbi, da ubije vam sina?
O, kajite se brzo zbog svoga strašnog čina!
I dršćite u strahu, da stroga vam nebesa
Ne uslišaju kletvu u žaru svoga b'jesa.
Jer nebo prima žrtve, u b'jesu kad se grozi.
Zbog nedjela tim darom kažnjavaju nas bozi.

TEZEJ

Vi prikrivate zločin. Vas ljubav na to goni.
I zato ste slijepi, nezahvalniku skloni.
No ja svjedoke imam bespr'jekorne i jake:
Ja vidjeh prave suze i patnje svakojake.

ARICIJA

O, čuvajte se, kralju. U ognju ljuta boja
Vi izbaviste ljudstvo od nemani bez broja.
No sve još nisu mrtve, još jedna sunce gleda.
Ja htjela bih je skršit, no vaš mi sin to ne da.
Zbog poštovanja ne će, da čast vam samo taknem.
Uvr'jedila bih njega, da strašnu neman smaknem.
Stog sl'jedeć njegov obzir ja mičem vam se s puta,
Da ne bih svoju šutnju još prekinula ljuta.

4. prizor

TEZEJ, sam

Ah, što to ona misli? I što taj govor krije?
Što želi izgovorit, a prekida se prije?
Što sprema tu njih dvoje? Zar zamku neku spretnu?
Il' hoće možda složno, da na muke me metnu?
Kraj sve strogoće svoje ja... nebo... ne znam, što je...
Tek glas se neki tužni iz duše diže moje,
Milosrđe mi tajno u duši se talasa.
Ispitat ću Enonu još jednom, ovog časa.
Ja hoću sve da saznam, da rasprši se tama.
Hej, stražo, neka dođe Enona amo sama!

5. prizor

TEZEJ, PANOPA

PANOPA

Ja ne znam, gospodaru, vladaričina ht'jenja,
No najgoreg se bojim zbog njena uzbuđenja.
Jer smrtni očaj neki iz očiju joj viri
I bljedilo se smrtno po njenu licu širi.
Enonu vjernu progna sa kletvama i s rugom.
I u dubine morske Enona jurnu s tugom.
I nitko ne zna razlog tom očajničkom skoku,
Jer val je brzo zali i ote našem oku.

TEZEJ

Što?

PANOPA

Kraljica ni u tom ne nalazi smirenja,
I nemir ko da raste u duši, ne da jenja.
Da ublaži svoj očaj, kad bol je svlada tupa,
Dozivat stane djecu, u suzama ih kupa.
No iznenada dođe ko strava neka štura,
I od sebe daleko tad svoju djecu gura.
Bez pravca i bez cilja po palači sad kroči.
I ne vide nas više te ugašene oči.
Već triput poče pisat, no svaki put bi stala,
Prom'jenila bi misli i pismo ostavljala.
Požurite se do nje, uklonite zle snove!

TEZEJ

Enona je već mrtva, i Fedra smrt već zove?
Dozovite mog sina! O, sad ću slušat njega!
Nek dođe, da se brani! Ej, brzo, zovite ga!

(Sam)

O, Neptune, ne juri s tom usudnom dobrotom,
Pa makar nikad više ne usliš'o me potom.
Jer suviše sam, možda, tek laži slušo puke,

I suviše sam rano ja k tebi digo ruke.
O, kakvim zlom bi mogle urodit kletve moje!

6. prizor

TEZEJ, TERAMEN

TEZEJ

Ah, Teramene, ti si! Moj sin! O, kaži, što je?
Hipolita ti predah u nježnoj dječjoj dobi.
Ti liješ suze! Zašto? Zbog nove, teške kobi?
Moj sin?...

TERAMEN

Ah, sve je kasno, badava vam je molit.
Ne pomaže sva nježnost. Jer mrtav je Hipolit.

TEZEJ

Ah!

TERAMEN

Gledah smrt mladića, ah, nježnog vrhu svega,
A mogu mirno reći: i najpravednijega.

TEZEJ

U zagrljaj ga čekah, a on je mrtav pao.
Nestrpljiv bog ga stiže, i smrt mu zada, jao!
O, kakav grom ga smrvi i ote iznenada?

TERAMEN

Kroz vrata tek smo prošli iz ovog našeg grada.
Na kolima je bio. Stražari, stari družu,
Povedoše se za njim u šutnji i u tuzi.
On krenu put Mikene, a misli oštro bodu.
Popustio je uzde bijelcima u hodu.
Ti divni konji nekad ko sunce su se sjali,

Na njegov zov ko str'jela poletjeti su znali;
Sad spuštene se glave i mutna oka vuku,
Ko bol da s gospodarom dijele u tom muku.
Kad strašan krik se začu iz vala, iz dubina,
I naruši tišinu, i mir, i muk visina.
Iz utrobe zemaljske jezovit glas se javi
Ko odgovor tom krik, u strepnji i u stravi.
U žilama nam tada sva krv se sledi rujna,
A konjima se diže od straha griva bujna.
Međutim se u trenu na vlažnoj ravni diže
Golema mokra gora, u naborima stiže.
Val brzo dođe do nas i razbi se u pjenu,
A pred nas baci neman, strahotu neviđenu.
Na širokome čelu ko pr'jetnja strše rozi,
A žučkast trup joj ljuske pokrivaju, o bozi!
Bijaše divlji bik, a zmajskom sličan stvoru.
Vijugave mu brazde pres'jecaju svu koru.
Sva obala se stresla od otegnute rike.
Protrnulo je nebo od strašne, grozne slike.
Uzbunila se zemlja, a smrad u zraku davi.
Sam val, što neman baci, tad uzmaknu u stravi.
Svi bježe, jer sva hrabrost ne pomaže im ništa.
U obližnjemu hramu svi traže utočišta.
Hipolit, sam, ko junak i dični sin junaka,
Zaustavio konje, a desnica mu jaka
U neman koplje baci i iskaza se tada:
Čudovištu na boku golemu ranu zada.
U b'jesu i u boli ta neman napr'jed jurnu,
Pred konje pade ričuć i trupinom ih gurnu.
I sviđa se i diže do konja strašne ralje,
Obasiplje ih vatrom, i dim, i krv im šalje.
U stravi konji bježe od strašnog napadača.
Ne priznaju već uzde, ni svoga upravljaja.
Gospodar im se trudi, no uzalud se bori,
Jer krvava im pjena na žvalama se stvori.
I bog je neki, kažu, sred one vreve strašne,
Zabijao još šiljke u bokove im prašne.
Poletjevši u strahu, pojuriše na st'jenu.
Os puče silnim praskom, Hipolit naglo skrenu.
Razletješe se kola na tisuću komada,
A njega uzda sape kod iznenadnog pada.
Oprostite, što plačem. Već užas slike same,
Ah, zavazda će ostat tek izvor suza za me.
Ja vidjeh, gdje ga konji u trku vuku, jao!
Baš oni isti konji, što hranit ih je znao.
On zove. Od tog glasa njih hvata strah sve gori,
Hipolit se u trenu tek jednom ranom stvori.
Po prostranoj ravnici naš bolni krik se širi,

A postepeno zatim i jurnjava se smiri.
Zaustavili su se kraj one rake stare,
Gdje mrak mu krije pretke, te velike vladare.
Potrčah brzo plačuć, a straža za mnom bježi.
Trag plemenite krvi pokazuje gdje leži.
Ta krv i hridi pokri, a tužne grane nose,
Okrvavljene tužno, čuperke crne kose.
Pristupih, zazvah njega. On pruži ruku jadnu,
Otvoriše se vjeđe, da odmah opet padnu.
"Moj život nebo uze, ni krivu niti dužnu.
I pobrini se, reče, za Ariciju tužnu.
Pa ako otac spozna svu zabludu svog čina
I požali, što krivo optužiše mu sina,
Ti reci, blag da bude svom sužnju od tog trena.
Da krv se moja smiri i moja tužna sjena.
I reci, da joj vrati..." No tu mrtvacem posta.
Izobličeno t'jelo na rukama mi osta,
O pobjedničkom gnjevu tog neba da svjedoči,
Gdje ne mogu ga poznat ni očeve čak oči.

TEZEJ

O, proigrana nado, moj sine! Bozi drevni!
Neumitni ste, strašni, jezovito ste revni!
Ta smrtna bol će pratit do posljednjeg me daha!

TERAMEN

No uto je već stigla i Aricija plaha,
Sve bježeć, gospodaru, pred b'jesnim likom vašim
Da postane mu ženom pred bogovima našim.
Približila se. Vidi: u travi krv se puši.
(Ah, strašan li se prizor na nježnu dušu ruši!)
Izobličan tu leži, bez boje, bez života,
A ona bi još htjela, da san je ta strahota;
I ne može prepoznat to biće milo, drago,
No gleda ga, i vidi, i još ga zove blago.
A kad se uvjerila, da pred njom leži dragi,
Optužio je nebo njen pogled tužni, blagi.
I hladna, ko bez duše, sve drščući, - o jade! -
Do nogu svome dragom onesv'ještina pade.
Ismena stoji kraj nje, u suzama je zove,
Da vrati je u život, u strašne muke nove.
A ja, ja dođoh s mržnjom na sv'jetlo, što ga gledam,
Da posljednju vam želju junaka dičnog predam,
Da izvršim poslanstvo, što povjeri ga meni,
I što sam bio dužan Hipolitovoj sjeni.

No dušmanin mu smrtni približuje se, eno.

7. prizor

TEZEJ, FEDRA, TERAMEN, PANOPA, STRAŽARI

TEZEJ

Moj sin je sada mrtav. Vi likujete, ženo!
Al neka teška sumnja u mojoj duši vlada,
I bojim se, da s pravom ispričava ga sada.
No on je mrtav, gospo, prinesoh vam tu žrtvu,
Pa krivu ili pravu, veselite se mrtvu.
Ja pristajem da uv'jek u vašoj vjeri živim,
Kad kažete, da kriv je, ja smatrat ću ga krivim.
No smrt je tolik razlog, da ronim suze vrele,
Da ne ću istraživat ružnoću tvrdnje smjele.
Jer nikakvo mi znanje već ne će sina vratit,
A izvjesnost bih mogo još većom mukom platit.
Dopustite da odem put neznanih daljina,
Da pobjegnem pred slikom izmrcvarenog sina,
Jer progoni me teško i zbunjuje me tako,
Da sama sebe, jao, iz svemira bih mako.
Sve kao da se diže osuđujuć me bučno,
Povećava mi patnju čak moje ime zvučno.
Ja lakše bih se krio, da ne slave me ljudi.
Čak briga neba za me tek mržnju moju budi.
Tu ubilačku sklonost sad idem oplakivat,
A molitvom već ne ću tom nebu dosađivat.
Da ne znam što mi dadne - o kobne li dobrote! -
Sve premale je c'jene, da plati, što mi ote.

FEDRA

Ne, prekinut ću, kralju, tu svoju šutnju kletu.
Čistoću vašeg sina objavit treba svetu.
On nije bio krivac.

TEZEJ

Ah, zlosretna li oca!
Osudih ga na riječ ovakva tužioca!
O, okrutnice, što bi još moglo vas ispričat...

FEDRA

O, slušajte me, kralju, ne mogu dugo pričat.
Na dostojnog i čistog mladića bacih sama
Svoj prljav, grešan pogled, bez stida i bez srama.
Usadilo mi nebo tu iskru kobnog žara.
Sve ostalo je djelo Enoninoga mara.
U strahu, da Hipolit ne oda moga plama,
Nad kojim se je zgražo i koji otkrih sama.
Svu tešku nemoć moju iskoristit je znala
Požurila se k vama i tužit ga je stala.
Pred mojom srdžbom bježeć uputila se k žalu,
Da premalenu kaznu u hladnu nađe valu.
A mač bi bio meni već r'ješio sudbinu,
Da nije ljaga sumnje pokrivala vrlinu.
Priznavajuć vam htjedoh što duljim putem poći,
Što težim iskupljenjem do žala mrtvih doći.
Ja uzeh strašan otrov - po žilama već krenu -
Što don'jela ga sobom Medeja u Atenu.
Neiskušana studen po t'jelu mi se diže.
To smrtni otrov, eto, već do srca mi stiže.
Kroz maglu tek još vidim plavetnilo bez međa,
Svog muža, kojeg sada blizina moja vr'jeđa.
A smrt, što mome oku oduzima jasnoću,
Tom danu, što ga prljam, sad vraća svu čistoću.

PANOPA

Već izdiše, o kralju!

TEZEJ

O, kad bi nebo htjelo,
Da umre s njom i spomen na tako strašno djelo!
I previše su jasni grijesi, što me biju.
O, pođimo, da suze s tom krvlju sad se sliju,
Da zagrlimo t'jelo mog jadnog, mrtvog sina,
Da kajem se zbog kletve, zbog svoga morskog čina.
Da iskažemo počast tom zaslužnom junaku.
A mir da vratim duši, što luta sad u mraku,
Nek staroj mržnji roda ne ostane već traga:
Nek bude m o j o m kćerkom Hipolitova draga.

SVRŠETAK TRAGEDIJE

RJEČNIK

Aheron, Aheront - rijeka u podzemnom svijetu preko koje su prelazili mrtvi
Arg - grad u Grčkoj, na Peloponezu
Arijadna - kći kretskog kralja Minosa i kraljice Pasifaje, koja je pomogla Tezeju da izađe iz Labirinta.

Dijana - rimska božica lova (grč. Artemida)

Elida - pokrajna na sjeverozapadu Peloponeza u Grčkoj
Epidaur - grad u Grčkoj

Had - podzemni svijet mrtvih; bog podzemnog svijeta

Ikar - Dedalov sin, koji se iz zarobljeničtva na Kreti spasio pomoću krila od voska i perja

Junona - u rimskoj mitologiji glavna božica, Jupiterova žena (grč. Hera)

Kerk'jon (Kerkion) - razbojnik i ubojica iz grčke mitologije kojega je ubio Tezej
Kocit - rijeka u podzemnom svijetu, oko koje su lutale sjene smrtnika

Palant - u grčkoj mitologiji sin Titana Krija

Palantidi - pedeset palantovih sinova, Tezejevi rođaci i neprijatelji

Parke - tri sestre Suđenice u rimskoj mitologiji, božice sudbine (grč. Mojre)

Peribeja - žena Kalidonskog kralja Eneja

Piritoj - junak koji je zajedno s Tezejem sudjelovao u kentauromahiji, borbi s Kentaurima

Pitej - sin Pelopsa (po kojemu je poluotok Peloponez dobio ime), na glasu zbog mudrosti

Prokrust - razbojnik iz grčke mitologije kojega je ubio Tezej

Salamina - otok u blizini Atene

Sinis - razbojnik kojega je ubio Tezej

Skićanka - pripadnica **Skita** (grč.

Skytha), narod iranskoga podrijetla, koji je nastavao nizine nad Crnim morem i Kaspijskim jezerom

Skiron - razbojnik kojega je ubio Tezej

Sparta - grad na Peloponezu

Tenar - rt na Peloponezu, najjužnija točka Lakonije (Sparte)